

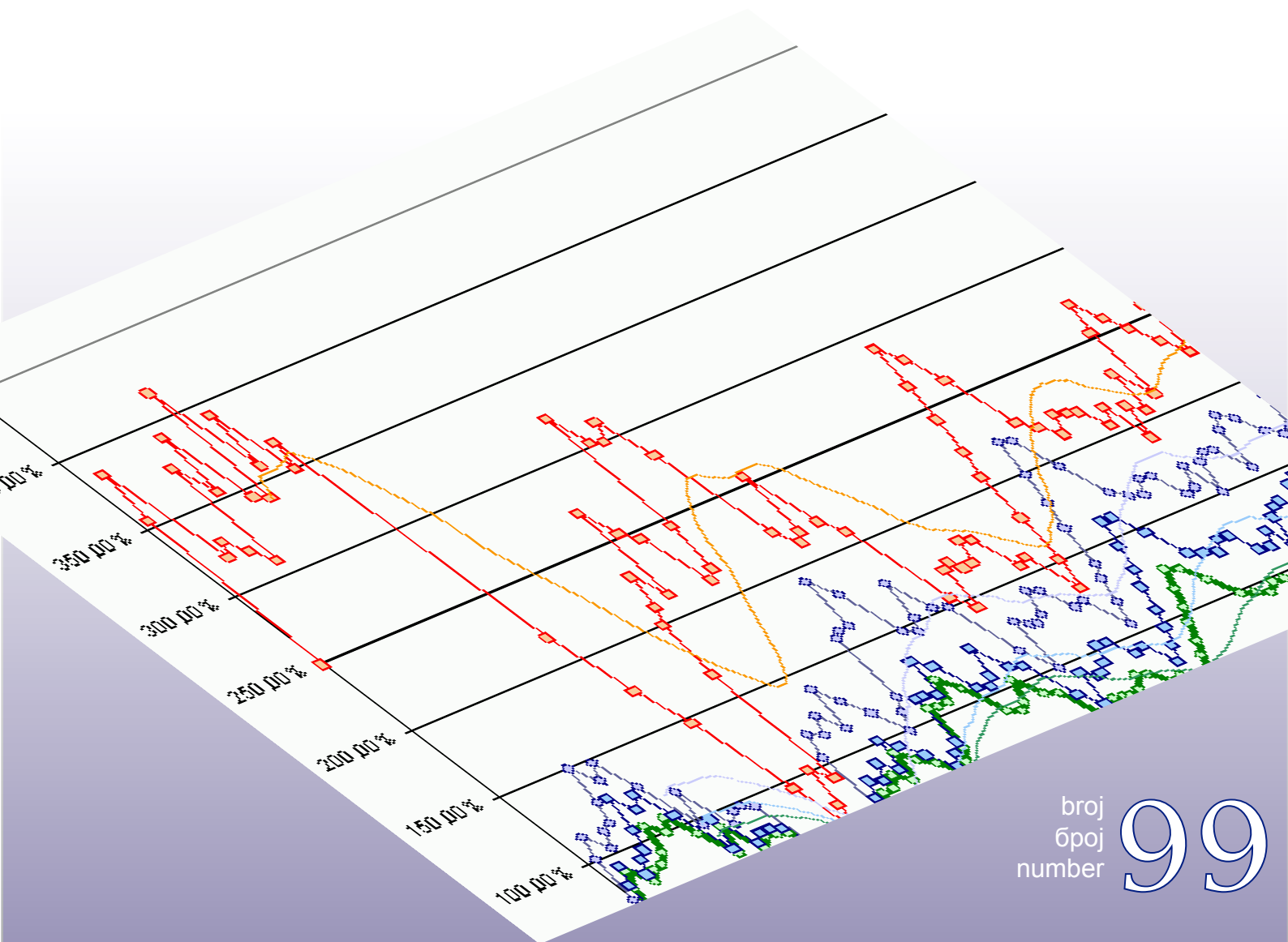
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

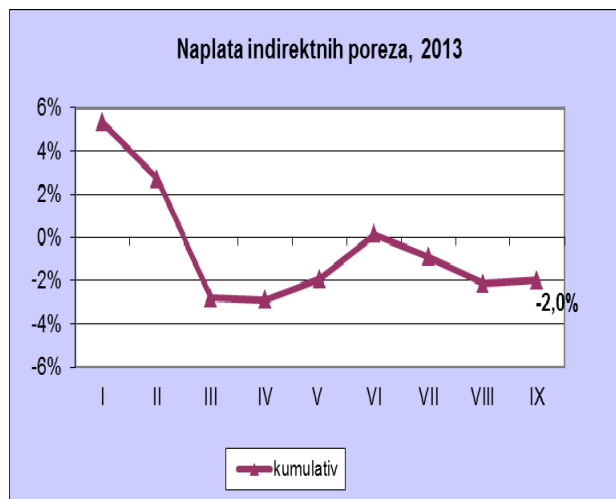

broj
број
number **99**

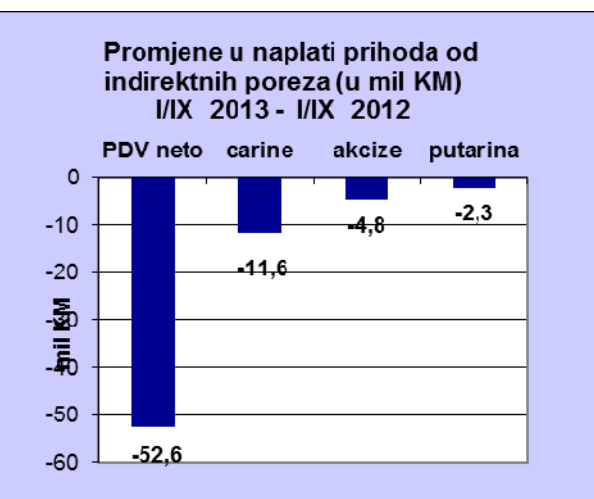
• Oktobar 2013 • Listopad 2013 • Октобар 2013 • October 2013 •

Uz ovaj broj

Neto kumulativna naplata indirektnih poreza naplaćenih u periodu januar – septembar 2013 bila je 2% ispod naplate u istom periodu 2012 (Grafikon 1). Posmatrano po vrstama prihoda najveći pad je zabilježen kod PDV-a 52,6 mil KM, te kod prihoda od carina od 11,6 mil KM. Pad prihoda je zabilježen i kod akciza i putarine, ukupno 7,1 mil KM (Grafikon 2).

Grafikon 1

Grafikon 2

Osim makroekonomskih kretanja i efikasnosti ubiranja prihoda, faktori koji mogu utjecati na lošiju naplatu bruto prihoda od PDV-a su pad uvoza, širenje opsega oslobađanja (npr. oslobađanja nabavki dobara i usluga u sklopu projekata financiranih iz IPA fondova), porast dugova, PDV prevare, siva ekonomija i sl. S druge strane, konačne neto efekte naplate PDV-a determiniraju povrati PDV-a. Analiza prihoda od indirektnih poreza je ukazala na nekoliko razloga silaznog trenda naplate svih najvažnijih vrsta prihoda od indirektnih poreza. U području PDV-a to su, na prvom mjestu, snažan rast povrata PDV-a i dugova po osnovu PDV-e prijave. Potrebno je napomenuti da pad uvoza, a time i bruto PDV-a, ne mora po automatizmu značiti i pad neto prihoda od PDV-a, jer su povećane nabavke iz uvoza (npr. višemjesečnih zaliha zbog nižih troškova nabavke) često praćene povećanim isplata povrata. Isto tako, smanjenje uvoza može biti posljedica zaokreta ka domaćim dobavljačima, što će se pozitivno odraziti na neto prihode od PDV-a. Na lošiju naplatu akciza u velikoj mjeri utječe politika diferenciranog oporezivanja supstituta, kao npr. dizela i lož-ulja ili cigareta i duhana. Jaz u poreznom opterećenju supstituta predstavlja snažan poticaj za zloupotrebe, koje dovode do jačanja sive ekonomije, porezne evazije i distorzija na regularnom tržištu.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

Naplata prihoda od indirektnih poreza u periodu januar – septembar 2013	2
Uloga transparentnosti u očuvanju fiskalne stabilnosti – naučene lekcije iz protekle krize	11
Preliminarni konsolidovani izvještaj: JR, institucije BiH, entiteti	16

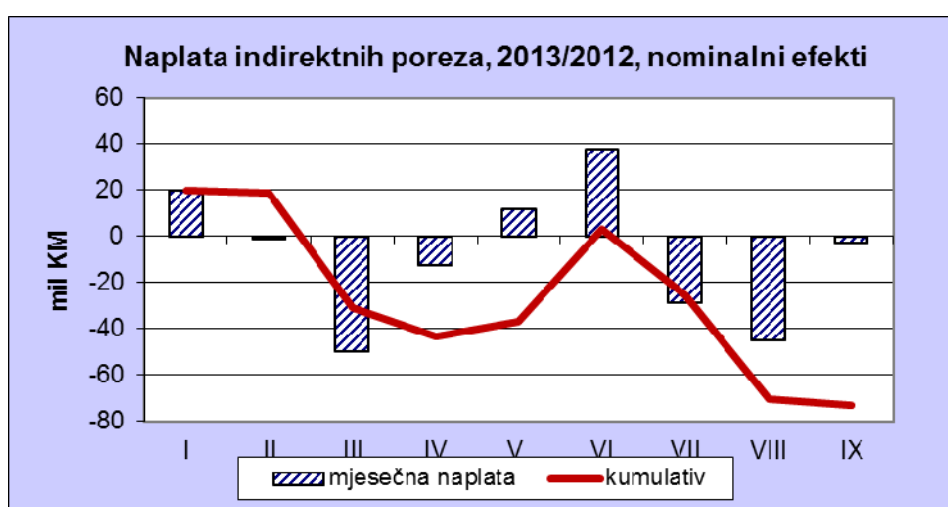
tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Komlenović, prof. anglistike

Naplata prihoda od indirektnih poreza u periodu januar – septembar 2013

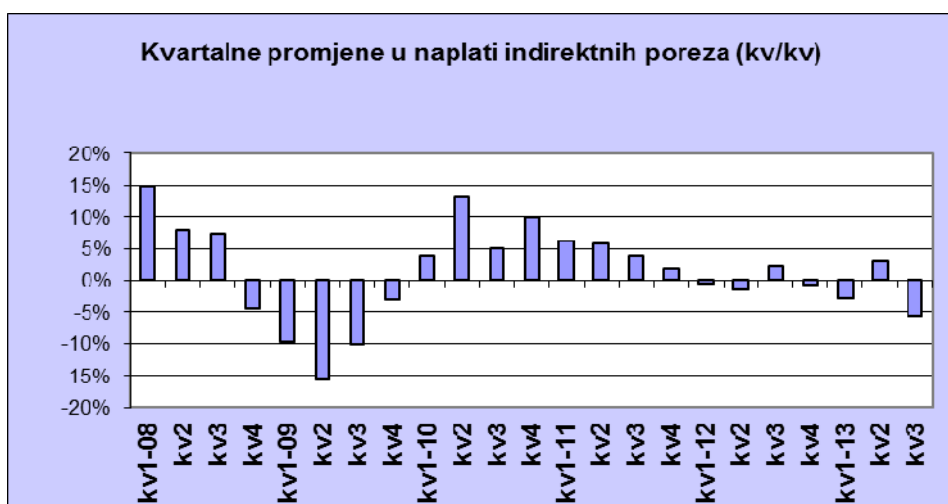
(autor: dr. sc. Dinka Antić)

KRETANJE UKUPNE NAPLATE

Prema preliminarnom izvještaju UIO u septembru 2013. naplaćeno je po odbitku povrata 432,5 mil KM. Iako je septembar u odnosu na avgust, kada je zabilježena ekstremno loša naplata prihoda od indirektnih poreza, donio poboljšanje bruto naplate od 3% ili za 15 mil KM u odnosu na isti mjesec 2012. eskalacija isplata povrata u septembru od 25,5% ne samo da je anulirala pozitivne efekte bruto naplate, već je neto efekte dovela u negativnu zonu od 3 mil KM. Imajući u vidu trendove u septembru kumulativni deficit neto prihoda ispoljen prethodnih mjeseci povećan na 73,4 mil KM (Grafikon 1).

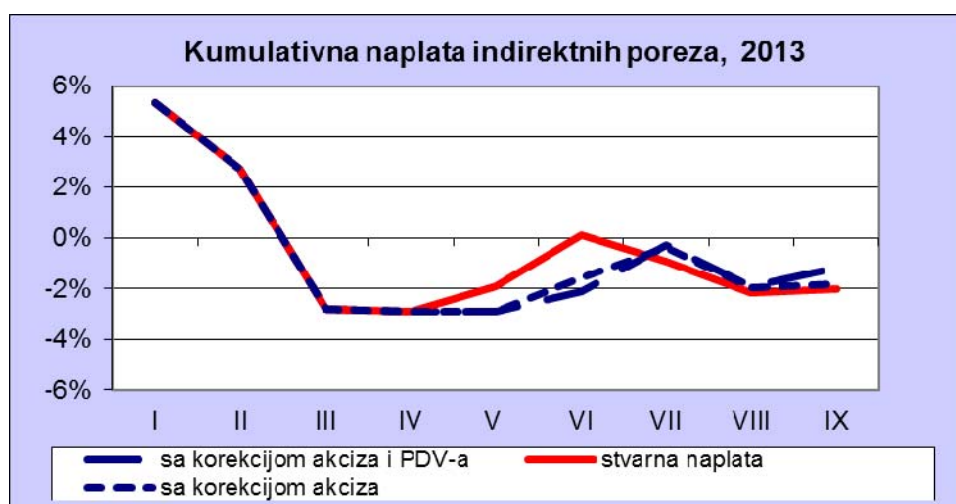
Grafikon 1

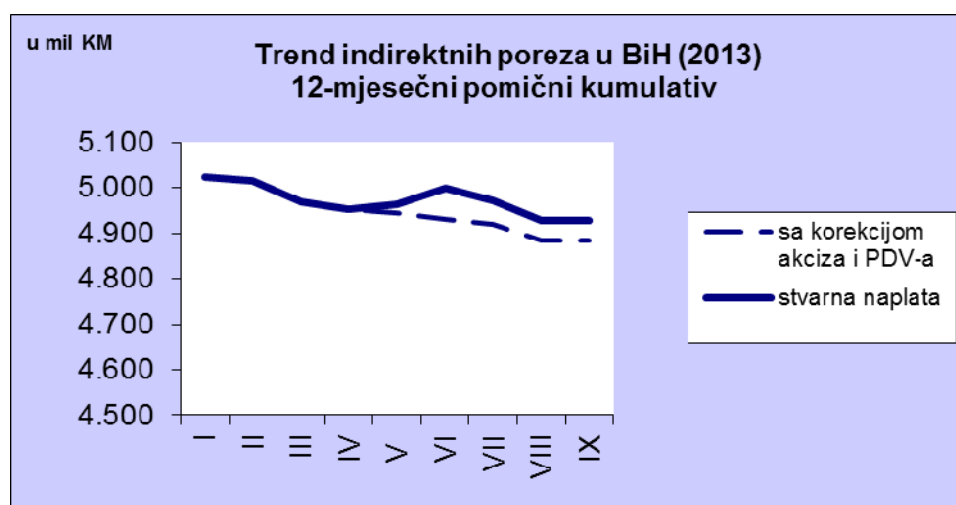
Grafikon 2

Poređenje naplate u 2013. i 2012. po kvartalima ukazuje na oštre oscilacije u naplati indirektnih poreza u 2013. Nakon pada prihoda u prvom kvartalu od 2,8%, drugi kvartal je donio rast od 3%, da bi u trećem kvartalu bio zabilježen pad prihoda od 5,7% (Grafikon 2). Naplata prihoda u

drugom i trećem kvartalu bila je pod snažnim utjecajem rasta akciza na cigarete pred ulazak Hrvatske u EU. Poslovna politika uvoznika cigareta iz Hrvatske u vidu navlačenja višemjesečnih zaliha cigareta pred 1.7. reflektira se na mjesečna kretanja naplate prihoda od akciza u periodu maj – oktobar 2013., ali i na dinamiku naplate neto prihode od PDV-a, i to preko povećane bruto naplate u junu i povećanih povrata u septembru 2013. Eliminacijom efekata gomilanja zaliha cigareta uočava se da je kumulativna neto naplata od marta konstantno u negativnoj zoni (Grafikon 3). Opadajući trend prihoda od indirektnih poreza u 2013. u odnosu na 2012. potvrđuje i kretanje pomičnog dvanaestomjesečnog kumulativa (Grafikon 4).

Grafikon 3

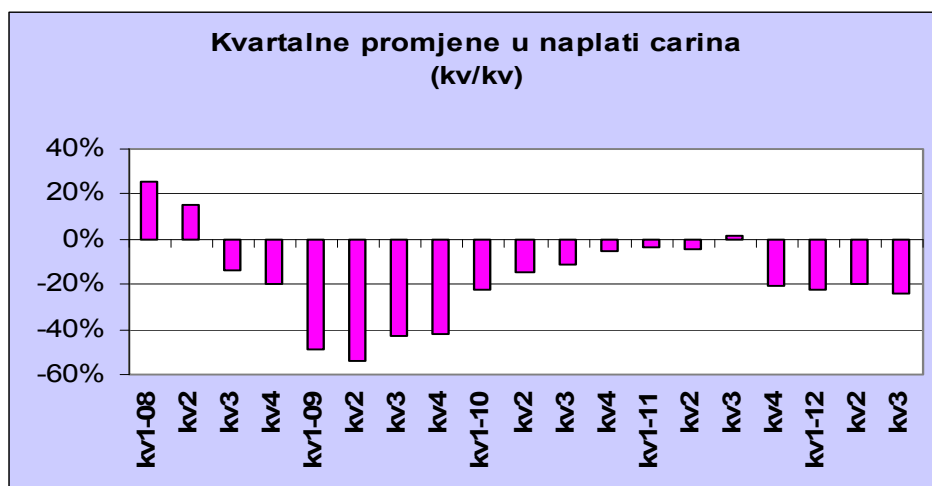
Grafikon 4

TRENDVI PO VRSTI PRIHODA

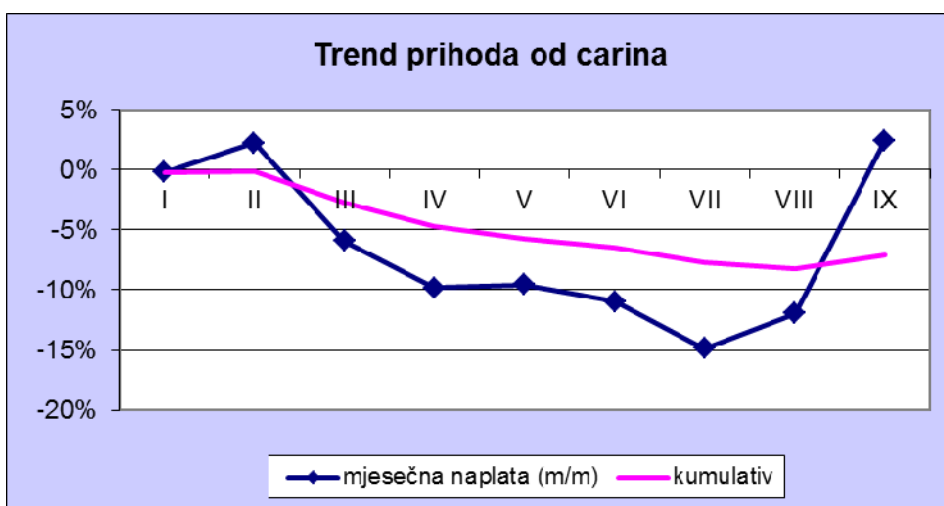
	IX 2013 / IX 2012	Kumulativ I-IX 2013/ 2012
carina	2,4%	-7,1%
PDV	-3,6%	-2,3%
akcize	2,8%	-0,5%

Carine

U septembru je prihoda od carina naplaćeno za 2,4% više nego u istom mjesecu 2012. Na nivou devet mjeseci 2103. prihodi od carina su manji za 7,1 %. Kvartalna poređenja (Grafikon 7) ne ukazuju na velike promjene u naplati carina. Očekivano, s obzirom na primjenu posljednje faze Sporazuma sa EU, prihodi od carina su manji nego prošle godine. Međutim, iako je pad kumulativne naplate konstantan i očekivan, ipak se od jula primjećuje poboljšanje mjesečne naplate, koje može biti rezultat promjene carinskog režima uvoza određenih proizvoda iz Hrvatske nakon izlaska Hrvatske iz sporazuma CEFTA (Grafikon 5).

Grafikon 5

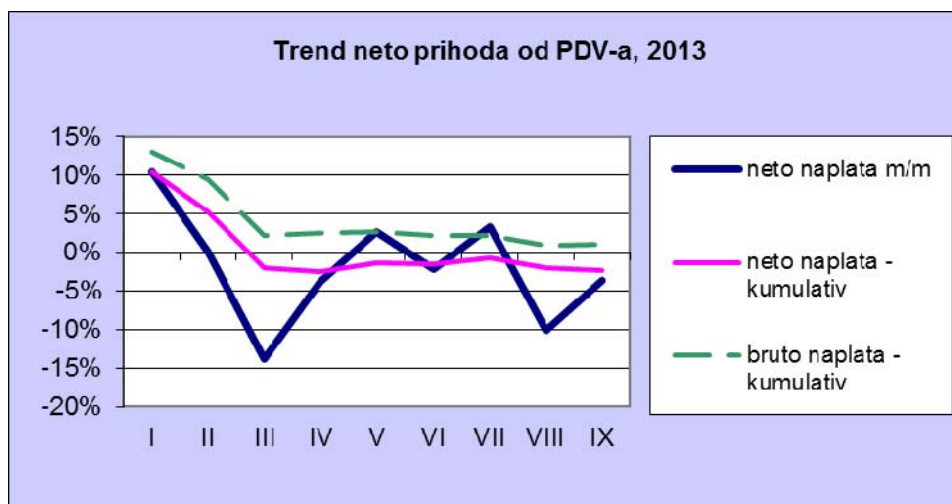
Grafikon 6

PDV

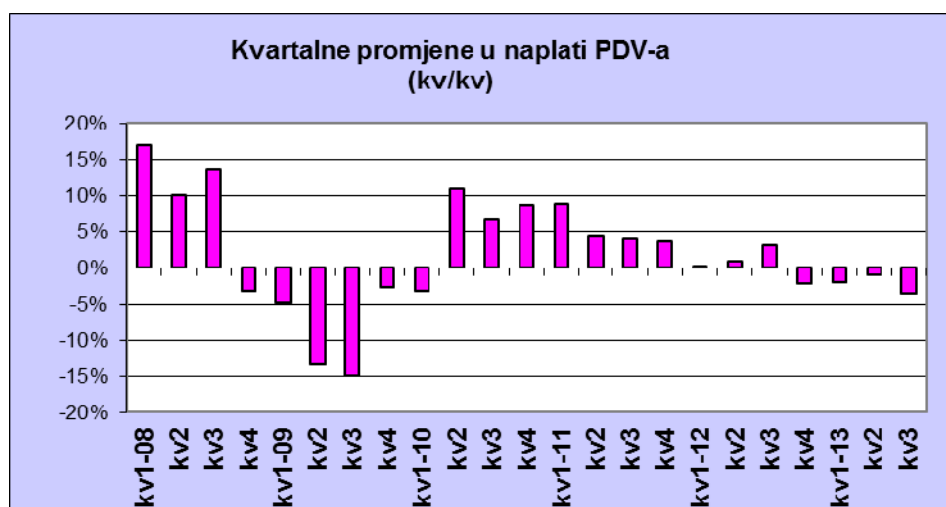
U septembru je naplaćeno 3,6% neto prihoda od PDV-a manje nego u istom mjesecu 2012. U odnosu na neto naplatu u avgustu primjetno je poboljšanje, ali još uvijek nedovoljno za poboljšanje kumulativne naplate. Na nivou devet mjeseci naplaćeno 2,3% neto prihoda od PDV-a manje nego u istom periodu 2012. Primjećuje se da su neto prihodi od PDV-a konstantno u negativnoj zoni od marta 2013. (Grafikon 7). Kako je, prema preliminarnom izvještaju UIO, na

dan 30.9. evidentirano 12,6 mil KM prihoda koji nisu mogli u tom momentu biti usklađeni sa prijavama indirektnih poreza može se očekivati neznatno poboljšanje trendova kod PDV-a nakon objave konačnog izvještaja za septembar 2013.

Kvartalna poređenja (Grafikon 8) ukazuju da je naplata neto PDV-a negativna već četvrti kvartal uzastopno.

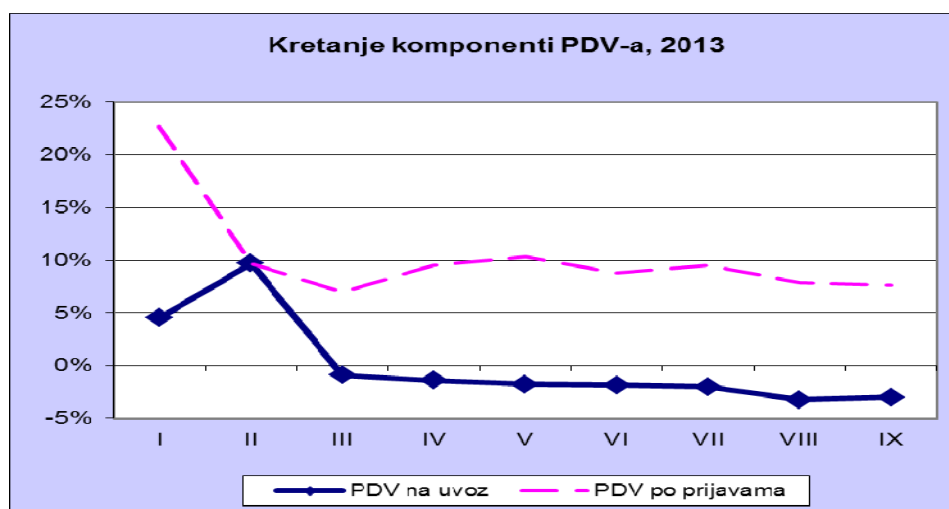

Grafikon 7

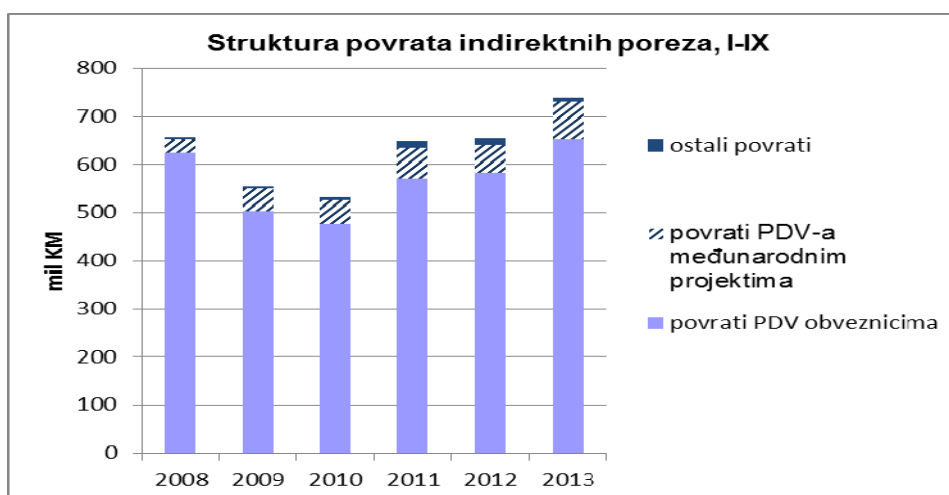
Grafikon 8

Analiza komponenti bruto PDV-a ukazuje na nastavak trendova u naplati PDV-a na uvoz i PDV-a u zemlji. I dalje je naplata PDV-a na uvoz ispod naplate u 2012.g., kao rezultat pada uvoza. S druge strane, naplata PDV-a u zemlji je kontinuirano pozitivna, iako se primjećuje blago usporavanje u posljednjih nekoliko mjeseci (Grafikon 9).

Grafikon 9

Povrati PDV-a u periodu januar-septembar 2013 su veći za 11,6% u odnosu na isti period 2012, dok su povrati međunarodnim organizacijama i projektima veći za čak 40,8% nego u istom periodu 2012.g. (Grafikon 10). Nominalno je obveznicima isplaćeno 67,5 mil KM više nego lani za devet mjeseci.

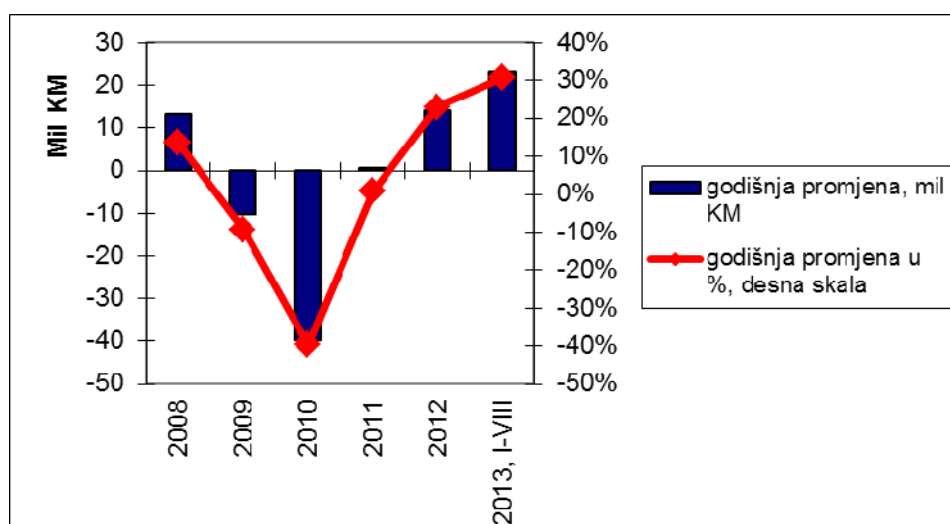
Grafikon 10

Budući da čine dominantnu kategoriju povrata potrebna je dublja analiza strukture povrata PDV-a obveznicima. Struktura povrata PDV-a obveznicima u jednoj fiskalnoj godini uključuje dvije glavne kategorije povrata: povrate koji se izvršavaju po zahtjevima za povrat i povrate koji se odnose na isplatu povrate neiskorištenih poreznih kredita. U obje navedene kategorije javljaju se povrati koji se odnose na tekuću godinu i povrati iz prethodne godine¹. Pojava prenosa isplate povrata iz jedne fiskalne godine u drugu je normalna pojava budući da je posljedica zakonskih odredaba kojima se propisuju rokovi podnošenja prijave, rokovi povrata PDV-a i rokovi isplate neiskorištenih poreznih kredita. U načelu, preneseni povrati se sastoje iz prenosa povrata po zahtjevima za povrat iskazanim na PDV prijavama iz oktobra i novembra prethodne godine, povrata neiskorištenih

¹ Vremenska odrednica „tekuća godina“ u svrhu analize povrata PDV-a podrazumijeva povrate koji se temelje na PDV-e prijavama koje se podnose u tekućoj godini, tj. prijave za decembar prethodne godine i prijave za periode januar – novembar. Vremenska odrednica „prethodna godina“ uključuje povrat koji se odnosi na PDV prijave podnešene za sve prethodne poreske periode, zaključno sa novembrom prethodne godine

poreznih kredita iz PDV prijava u periodu juni – novembar prethodne godine i ostalih prenosa povrata, npr. povrata koji su osporeni prilikom kontrole, a koji su kasnije u postupku potvrđeni.

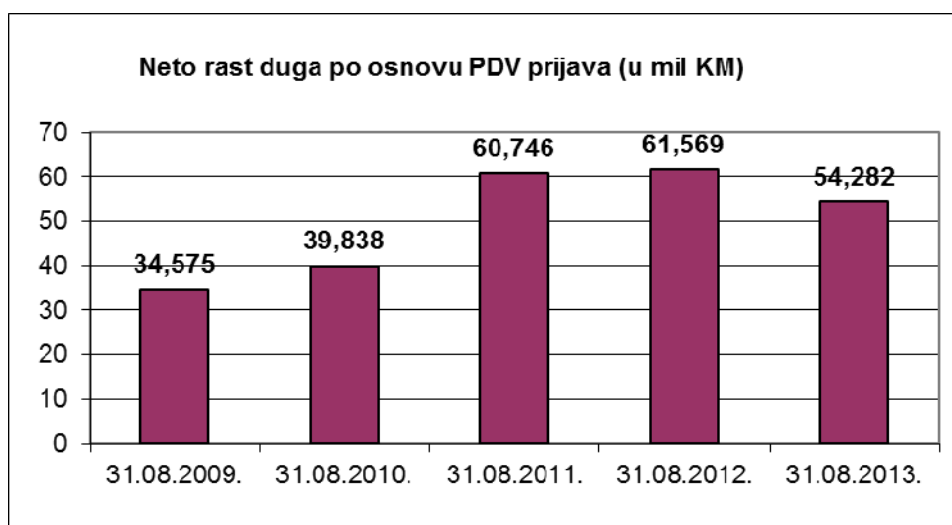
Analiza strukture povrata PDV-a obveznicima u posljednjih nekoliko godina ukazuje na pogoršanje trendova u smislu povećanja prenosa povrata iz prethodnih godina. Nakon ukidanja suspenzije povrata ostalim obveznicima u 2007.godini i rješavanja „krize rezervi JR“ početkom 2008. iznos prenesenog povrata je značajno varirao. Početak krize, te kretanja u 2009. i 2010., donose smanjenje povrata u cjelini, a time i prenosa povrata. Međutim, od 2011. dolazi do ponovnog povećanja iznosa prenesenih povrata, da bi u toku 2013. došlo do eskalacije (Grafikon 11). Potrebno je naglasiti da prenos povrata neće imati utjecaja na godišnju naplatu prihoda ukoliko je iznos prenesenih povrata stabilan iz godine u godinu. Međutim, ubrzavanje (povećanje iznosa prenesenih povrata) ili usporavanje (smanjenje iznosa prenesenih povrata) može utjecati na godišnju naplatu prihoda. Posljedica prenošenja većeg iznosa povrata od uobičajenog u narednu fiskalnu godinu, kao što je bio slučaj u 2012., a pogotovo u 2013.g., je da fiskalni bilans tekuće godine postaje precijenjen, a naredne godine potcijenjen, i obrnuto.

Grafikon 11

Kumulativni saldo dugova po osnovu prijavljenog a neplaćenog PDV-a na dan 31.8.2013. iznosi 279 KM. U avgustu je zabilježen neto porast duga od 1,7 mil KM. Neto porast duga iznosi 54,3 mil KM. Iako se radi o značajnom iznosu, poređenje sa 2012. i 2011. ukazuje na usporavanje duga (Grafikon 12). Međutim, treba imati u vidu da podaci o dugu ne uključuju reprogramirane dugove.

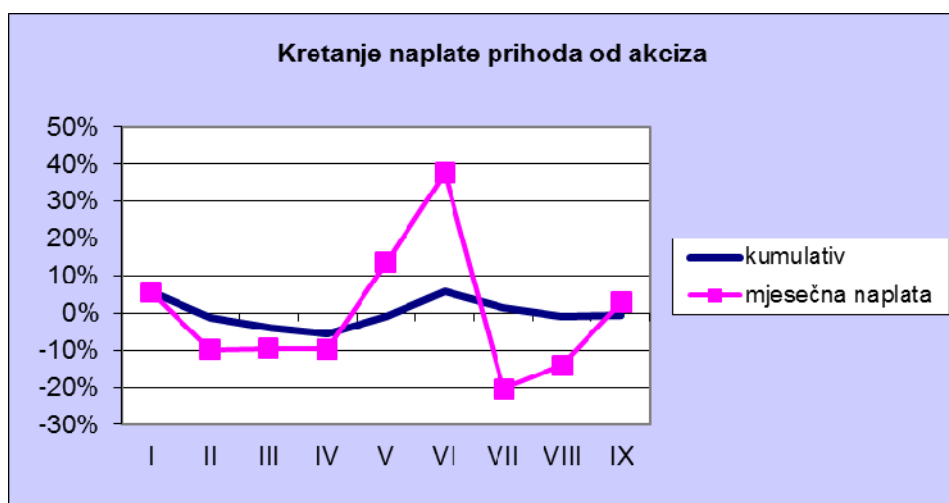
Grafikon 12

Akcize

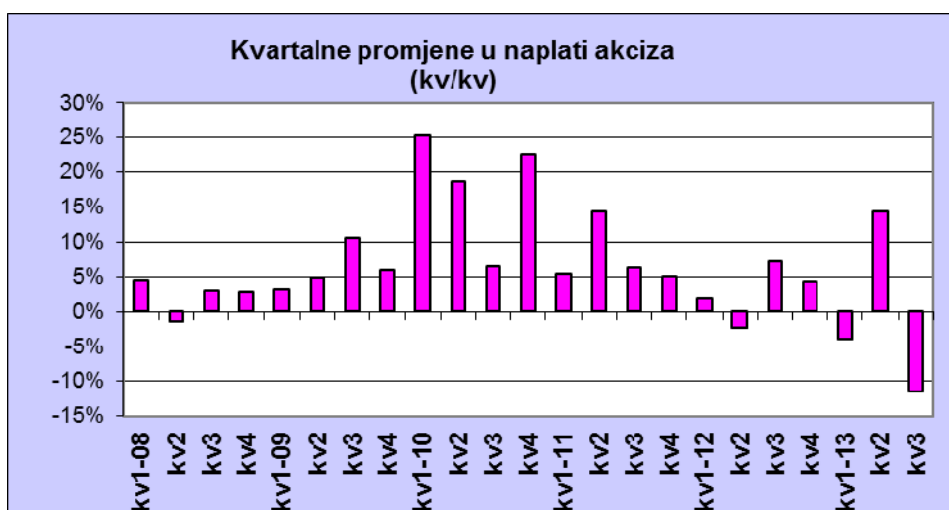
U septembru je zabilježen rast prihoda od akciza od 2,8%, prvi put nakon snažnog porasta akciza u junu. Pregled kretanja mjesečne naplate akciza u septembru 2013. po akciznim proizvodima ukazuje na značajan rast prihoda od akciza na domaći duhan, akciza na kavu i akciza i putarine na uvozne derivate nafte. Međutim, s druge strane zabilježen je pad akciza na uvezeni duhan, te akcize i putarine na domaće derivate nafte.

	IX 2013/ IX 2012	Kumulativ I-IX 2013/ 2012
ukupno duhan	-0,6%	-0,9%
duhan uvoz	-5,2%	1,8%
duhan domaći	10,1%	-7,3%
derivati nafte	7,8%	-0,4%
uvozni	19,3%	2,7%
domaći	-3,0%	-4,2%
kava	10,7%	-1,6%
alkohol, pivo	0,9%	0,6%
putarina, neto	10,9%	-0,8%
uvozni derivati, bruto	20,5%	2,6%
domaći derivati, bruto	-0,2%	-5,9%

Međutim, rast prihoda od akciza u septembru je bio nedovoljan da se dostigne kumulativna naplata iz 2012.g. (Grafikon 13).

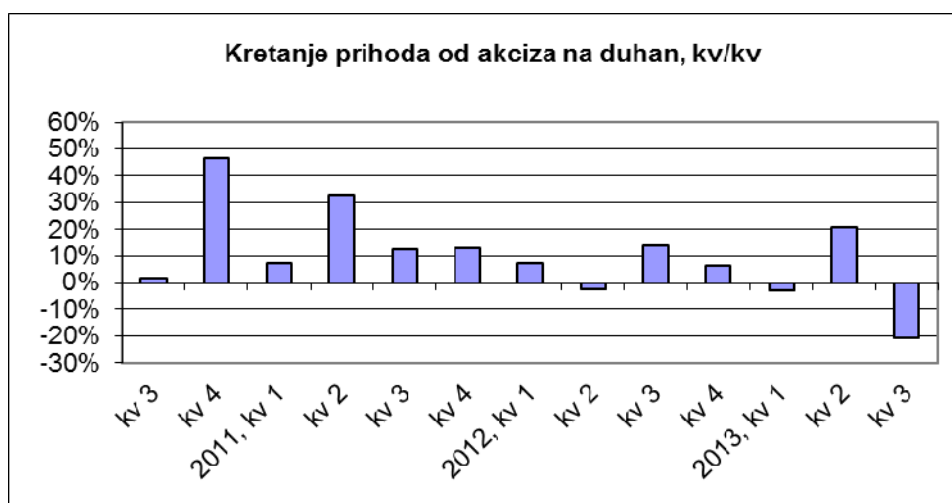
Grafikon 13

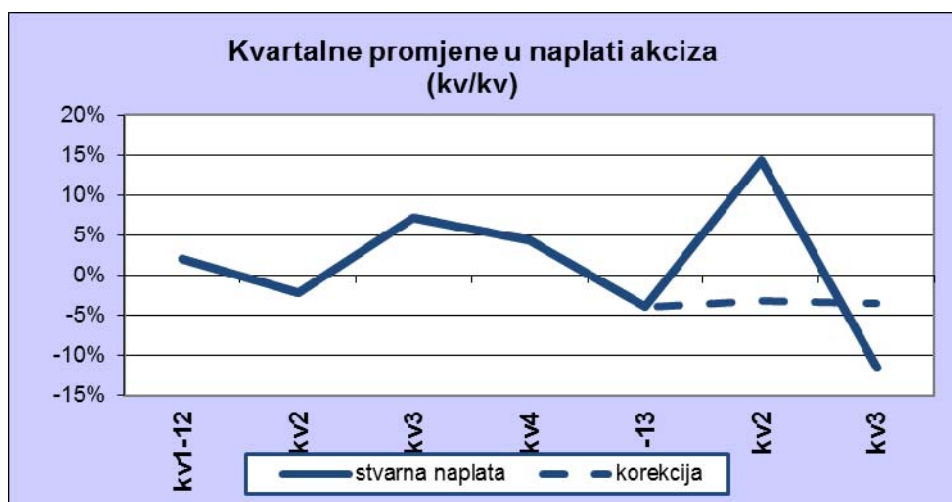
Grafikon 14

Kvartalna poređenja naplate ukupnih prihoda od akciza (Grafikon 14) i naplate akciza na duhan (Grafikon 15) u punom svjetlu ilustriraju utjecaj gomilanja zaliha cigareta na naplatu akciza.

Nakon snažnog porasta akciza u drugom kvartalu, u trećem je očekivano došlo do snažnog pada prihoda. Simulacija data na Grafikonu 16 pokazuje kako bi izgledali trendovi naplate prihoda od akciza u 2013. u situaciji redovnog povlačenja akciznih markica na cigarete iz Hrvatske u visini prosječnih mjesečnih količina iz prva četiri mjeseca. Eliminacijom oscilacija izazvanih ulaskom Hrvatske u EU jasnije se može uočiti konstantno stabilan negativan trend u naplati prihoda od akciza u 2013.g. u rasponu od -3,2% do -3,9%.

Grafikon 15

Grafikon 16

Snažne oscilacije prihoda od akciza u drugom i trećem kvartalu, u rasponu od -20% do +20%, potvrđuje činjenicu da su akcize na duhan dominantna vrsta akciza, čije kretanje ne samo da determinira naplatu ukupnih prihoda od akciza, već i ukupnu naplatu indirektnih poreza.

Trendovi u naplati akciza na derivate pokazuju približavanje naplate akciza na uvezene i na domaće derivate, mada su trendovi i dalje suprotnog predznaka, tako da se nastavljaju negativni trendovi kod naplate akciza i putarine na domaće derivate. I pored porasta naplate akciza u septembru kumulativna naplata akciza na kavu je konstantno u negativnoj zoni, dok je kumulativni rast prihoda od akciza kod grupacije alkohol, pivo, alkoholna i bezalkoholna pića neznatan.

Uloga transparentnosti u očuvanju fiskalne stabilnosti – naučene lekcije iz protekle krize

(autor: Aleksandra Regoje)

UVOD

Čvrsta fiskalna politika je od ključne važnosti za očuvanje makroekonomske stabilnosti. Njena važna karika je transparentnost. Fiskalna transparentnost osigurava da vladine politike budu zasnovane na preciznoj ocjeni fiskalne pozicije, troškovima, koristima i procjeni rizika politike a takođe se osigurava informisanost zakonodavnih tijela i građana. Posljednjih godina načinjeni su značajni naponi za jačanje fiskalne transparentnosti u zemljama svih nivoa razvijenosti. Uprkos ovim naporima pokazalo se da razumijevanje vladine fiskalne pozicije u brojnim slučajevima nije bilo potpuno, čak i među razvijenim zemljama, što se u nekim slučajevima pokazalo kristalisanjem prethodno neregistrovanih vladinih deficita i dugova. Erozijski fiskalnog prostora koja je pratila brojne zemlje u protekloj krizi podstakla je nacionalne vlade za aktivnostima koje će im obezbijediti što bolju ocjenu njihove fiskalne pozicije i pružiti adekvatnu osnovu za vođenje fiskalne politike.

RAZVOJ FISKALNE TRANSPARENTNOSTI

Još je Azijska kriza iz devedesetih godina prošlog vijeka naglasila značaj finansijskog izvještavanja kako javnog tako i privatnog sektora. Od tada su načinjeni mnogobrojni naponi na razvoju globalne fiskalne transparentnosti. MMF je objavio **Kodeks dobrih praksi fiskalne transparentnosti** (eng. *Code Of Good Practices on Fiscal Transparency*). Kodeks donosi skup načela i praksi kako bi se osiguralo da se obezbijedi jasna slika o strukturi i financiranju vlade. Iako se sve zemlje podstiču na usvajanje principa iz Kodeksa, njegova provedba je dobrovoljna. Takođe su objavljeni i detaljni standardi u području izvještavanja kao što je **MMF-ov Priručnik za statistiku vladinih financija** (*Government Finance Statistics Manual*, GFSM 1986 i 2001).

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (IBASASB) objavljuje **Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor** (*International Public Sector Accounting Standards*, IPSAS).² IPSASB teži kvalitetnom i transparentnom finansijskom izvještavanju javnog sektora kroz:

- Uspostavljanje kvalitetnih računovodstvenih standarda za javni sektor,
- Promovisanje usvajanja IPSAS,
- Pružanje sveobuhvatnih informacija za donošenje odluka javnog sektora,
- Pružanje smjernica o pitanjima i iskustvima u finansijskom izvještavanju javnog sektora.³

Primjenom IPSAS standarda se omogućava harmonizacija i osnov za izradu finansijskih izvještaja javnog sektora. Obezbeđuje se i bolja informisanost a povećava javna odgovornost. Međunarodni standardi se često ažuriraju kako bi pratili kretanja na globalnom planu.

Na regionalnom nivou **Evropska statistička agencija** (European Statistics Agency, Eurostat) ima važnu ulogu u harmonizaciji fiskalnog izvještavanja članica EU. Osnovni zadaci Eurostata su obrada i objavljivanje uporedivih statističkih podataka na nivou Evropske unije. Članice EU skupljaju statističke podatke, koje analizira ovlašteno statističko tijelo na nivou države, nakon čega se podaci šalju Eurostatu. Eurostat ih dalje sistematizira korištenjem harmonizovane metodologije, obezbeđuje njihovu uporedivost, te nakon toga objavljuje.

² International Federation of Accountants (IFAC), www.ifac.org

³ IPSASB Fact Sheet, April 2013

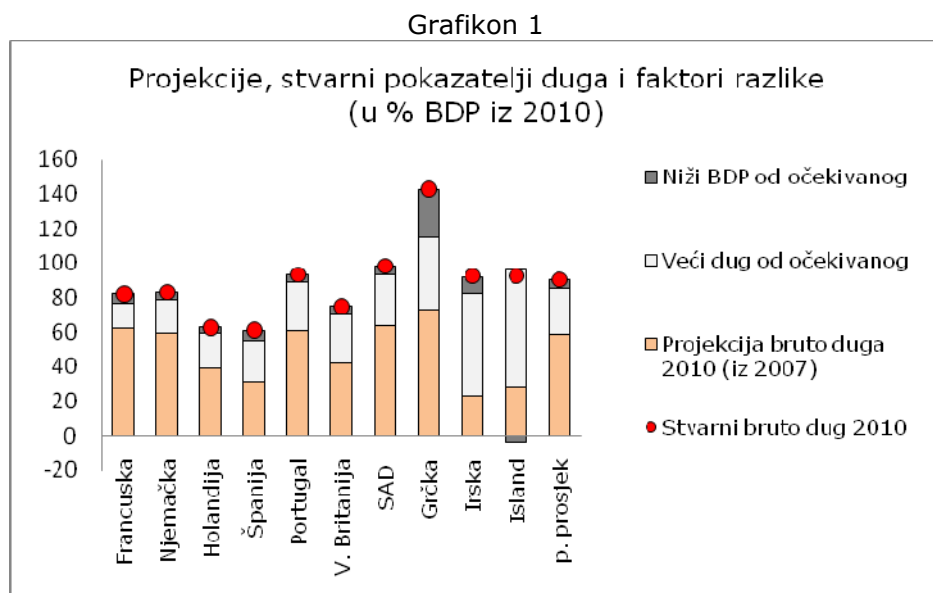
U jednom od prethodnih brojeva biltena detaljno je pisano o standardima, ciljevima i značaju transparentnosti kao i ulozi fiskalne transparentnosti Bosne i Hercegovine u okviru evropskih integracija.⁴ U ovom broju osvrćemo se na ulogu transparentnosti u smanjenju vladinih fiskalnih rizika, odnosno u očuvanju njene fiskalne održivosti.

OSNOVNI NALAZI STUDIJE MMF O FAKTORIMA NEPREDVIĐENOG RASTA DUGA

Protokla kriza je ponovo naglasila rastuću potrebu za fiskalnom transparentnošću, obzirom da se u brojnim zemljama pokazalo da su vlade podcijenile svoje fiskalne rizike što je dovelo do erozije fiskalnog prostora i potrebe za prilagođavanjem. Slabosti u ocjeni fiskalne pozicije na početku krize značajno su uticale na nepredviđeni rast duga u brojnim zemljama. U radu „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk“ MMF analizira osnovne izvore nepredviđenog rasta duga u 2010. godini u odnosu na projekcije koje su za tu godinu rađene u periodu prije krize (2007). Analiza obuhvata 10 zemalja koje su zabilježile ogroman nepredviđeni rast udjela bruto duga u BDP-u u pomenutom periodu. Ponderisani prosjek nepredviđenog rasta udjela duga u BDP-u iznosi 31,8 procenata BDP-a iz 2010. godine⁵, a u nekim zemljama doseže blizu 70%. Prema pomenutoj analizi značajan dio nepredviđenog rasta duga potiče od neadekvatne ocjene vladine fiskalne pozicije u periodu prije krize, odnosno slabosti u fiskalnoj transparentnosti. U nastavku je data ilustracija osnovnih rezultata analize, odnosno faktora koji su uticali na pogoršanje pokazatelja udjela duga.

Projekcije BDP-a su se pokazale optimističnim

Na grafikonu 1 prikazane su projekcije bruto duga (2010) iz 2007. godine, stvarni udjeli duga u 2010. godini, te faktori koji su doprinijeli njihovoj razlici.

Izvor: IMF, „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk“ p. 11

Iz grafikona se vidi da osim faktora koji su doprinijeli da visina duga (brojnik) bude iznad predviđene, većem udjelu duga u BDP-u u nekim zemljama značajno su doprinijele greške u

⁴ Antić D., „Fiskalna transparentnost BiH u funkciji evropskih integracija“, OMA Bilten 64/65, 2010.

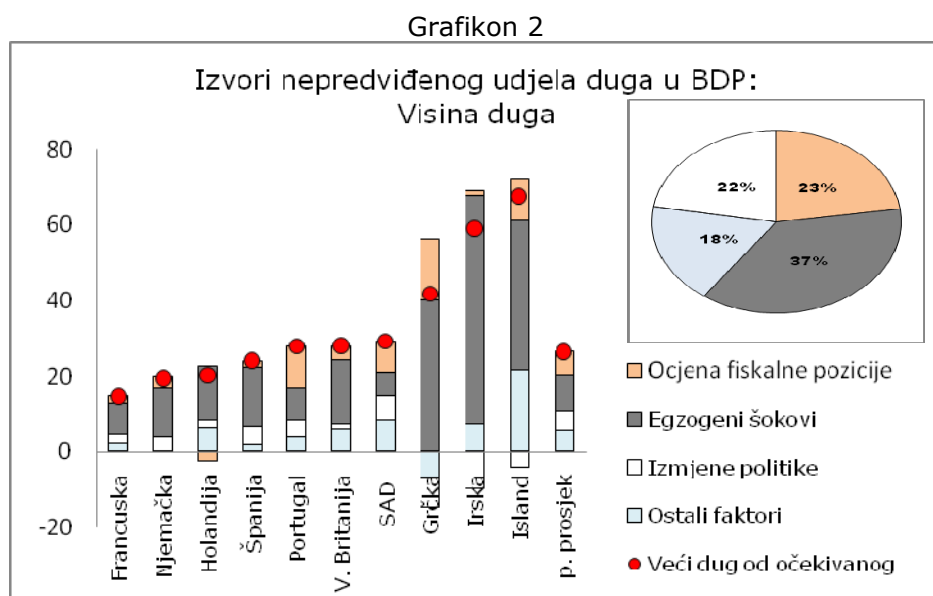
⁵ U nastavku teksta pokazatelji udjela u BDP-u odnose se na BDP iz 2010. godine

prognozama bruto društvenog proizvoda (nazivnik). Ponderisani prosjek uticaja ovog faktora na razlike projekcija i ostvarenja udjela duga u BDP-u za zemlje prikazane na grafikonu iznosi 5,4 procenata BDP-a. Najveći uticaj projekcija BDP-a na odstupanje stvarne visine udjela duga od projektovane odnosi se na Grčku (čak 27,9% BDP-a). Od analiziranih zemalja jedino se u slučaju Islanda za procjenu BDP-a pokazalo da je bila pesimistična, te je ostvarenje iznad projekcije imalo uticaj na revidiranje pokazatelja udjela duga u BDP-u naniže za 3,5% BDP-a.

Projekcije visine duga bile su podcijenjene

Faktori koji su uticali na visinu duga mogu se podijeliti na četiri osnovne skupine:

1. Neadekvatna ocjena vladine fiskalne pozicije,
2. Egzogeni šokovi,
3. Izmjene vladinih politika,
4. Ostali faktori.

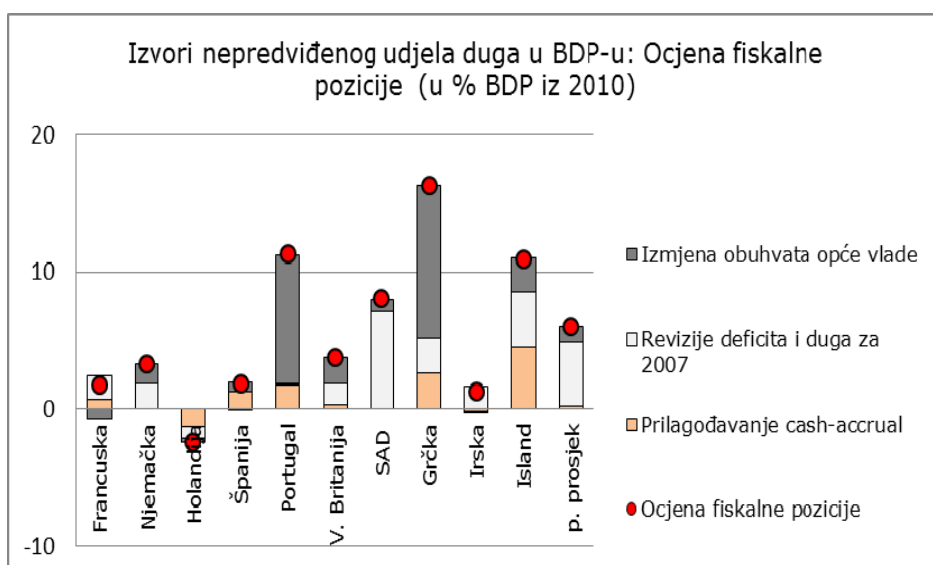
Prema ocjenama MMF-a **23%** nepredviđenog rasta duga u posmatranim zemljama odnosi se na **nepotpune informacije o vladinoj fiskalnoj poziciji** (vid. Grafikon 2, kružni dio). To se pokazalo korekcijama pokazatelja vladinog deficita i duga za 2007. godinu, revizijama koje se odnose na obuhvat opće vlade i osnove računovodstva (prilagođavanje gotovinsko - obračunsko).

37% rasta uzrokovano je podcijenjivanjem vjerovatnoće **egzogenih šokova** za vladine fiskalne pozicije. Šokovi se odnose na neočekivane promjene makroekonomskih uvjeta (output, kamate, devizni kurs) kao i intervencije u finansijskom sektoru.

18% nepredviđenog rasta udjela duga odnosi se na **izmjene vladinih politika** (vid. Grafikon 2, bijele oznake) čiji neto uticaj varira u posmatranim zemljama zavisno od toga da li im je cilj bio konsolidacija fiskalne pozicije (Grčka, Island, Irska) ili stimulisanje privrede (ostale zemlje).

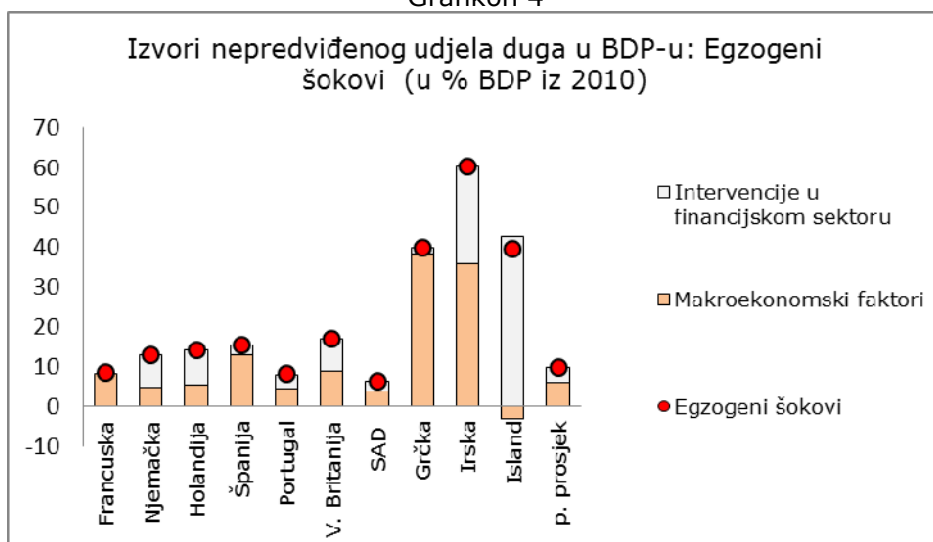
22% odnosi se na sve **ostale faktore** (Grafikon 2, plave oznake).

Grafikon 3

Izvor: IMF, „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk“ p. 11

Grafikon 4

Izvor: IMF, „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk“ p. 11

UMJESTO ZAKLJUČKA

Kao odgovor na međunarodne, regionalne i nacionalne pritiske posljednjih godina došlo je do velikih pomaka u kvalitetu fiskalnog izvještavanja javnog sektora i primjeni međunarodnih računovodstvenih i statističkih standarda. Ipak su ostale značajne slabosti u određenim segmentima, kao što su npr. jazovi u standardima transparentnosti u pogledu obuhvata javnih institucija a pominje se i pitanje implementacije međunarodnih računovodstvenih standarda i standarda statističkog izvještavanja. Od 182 zemlje samo je 55 **u potpunosti** primijenilo GFSM 2001 za statističko izvještavanje do 2010. godine, dok je njih 124 moglo transformisati svoje nacionalne forme izvještaja u GFSM 2001.

Iz analize koju je proveo MMF se vidi da postoje brojni fiskalni rizici, odnosno faktori koji utiču na razlike ostvarenja od projektovanih pokazatelja vladine fiskalne pozicije. Fiskalna transparentnost

igra značajnu ulogu u smanjenju ovih rizika, tako što omogućava njihovo razumijevanje i pravovremeno reagovanje na njihovom otklanjanju.

Osnovna literatura:

- „Fiscal Transparency, Accountability, and Risk“, IMF, August 2012
- „How does IMF Encourage Greater Fiscal Transparency?“, IMF , September 2013
- IFAC, <http://www.ifac.org>
- Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Konsolidovani izvještaji

(pripremila: Aleksandra Regoje)

Tabela 1. (Konsolidovani izvještaj: JR, Institucije BiH, entiteti)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinstveni račun,
- transfere sa Jedinstvenog računa UIO,
- prihode i rashode budžeta institucija Bosne i Hercegovine,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske*

Izvještaj ne uključuje neusklađene prihode prikupljene na JR UIO.

*Obuhvaćeno: (A) budžet Republike i vanbudžetska sredstva evidentirana u Glavnoj knjizi trezora RS, (B) ukupno ino-zaduženje za projekte koji se realizuju preko općina i preduzeća, (C) podatke korisnika budžeta Republike koji imaju vlastite bankovne račune (uključujući i neke jedinice za implementaciju ino-projekata formirane pri ministarstvima).

Preliminarni izvještaj: BiH Institucije, entiteti i JR , I-VIII 2013

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ukupno
Ukupni prihodi	434,7	382,4	446,3	489,5	554,8	560,3	550,8	492,6	3.911,3
Porezi	409,4	348,7	402,9	424,1	477,1	478,0	473,9	455,1	3.469,2
Direktni porezi	22,7	29,7	53,5	45,4	27,0	31,6	39,1	27,3	276,2
Porezi na dohodak i dobit	22,0	29,0	52,5	44,3	25,9	30,6	37,9	26,2	268,6
Porez na imovinu	0,6	0,7	0,9	1,1	1,0	0,9	1,2	1,1	7,6
Indirektni porezi (neto)	386,7	318,9	349,4	378,3	450,1	445,9	434,5	427,6	3.191,4
PDV	240,7	210,2	227,6	243,4	274,7	254,2	291,5	269,6	2.011,9
Akcize	112,0	76,4	82,4	93,0	129,9	150,3	99,2	111,2	854,4
Putarina	20,3	16,8	18,9	22,5	26,6	23,9	25,6	28,2	182,6
Carine	12,6	14,5	18,9	18,2	17,4	16,2	16,8	17,3	131,8
Ostali indirektni porezi	1,0	1,0	1,7	1,3	1,5	1,3	1,5	1,3	10,7
Ostali porezi	0,0	0,0	0,1	0,4	0,0	0,5	0,3	0,2	1,6
Doprinosi za socijalno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grantovi od stranih vlada i međunarodnih organizacija	1,4	0,7	1,8	2,4	0,8	2,9	3,5	0,7	14,3
Neporezni prihodi	23,9	33,0	40,2	64,3	76,6	79,4	73,2	36,8	427,4
Transferi od ostalih budžetskih jedinica	0,0	0,0	1,4	-1,4	0,2	0,0	0,1	0,0	0,4

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ukupno
Ukupni rashodi	411,9	400,9	410,4	416,0	459,3	478,3	532,1	491,2	3.600,1
Tekući rashodi	407,5	397,9	402,9	411,1	455,9	468,9	515,2	484,4	3.543,9
Bruto plaće i naknade zaposlenih	123,1	124,7	126,9	124,2	125,0	128,9	130,5	124,8	1.008,0
Izdaci za materijal i usluge	14,6	24,1	28,3	24,7	24,6	37,9	26,2	28,0	208,5
Doznake na ime socijalne zaštite	52,6	54,4	53,4	53,3	51,7	57,4	55,3	55,3	433,3
Izdaci za kamate	4,2	7,1	18,9	8,7	13,7	23,1	5,4	9,9	91,0
Izdaci po osnovu kamata u inostranstvu	2,3	5,5	10,1	6,0	6,2	14,1	3,1	5,4	52,9
Izdaci po osnovu kamata u zemlji	2,0	1,6	8,8	2,7	7,5	9,0	2,3	4,4	38,2
Subvencije	2,2	2,4	6,0	3,7	8,3	19,3	19,2	24,5	85,7
Donacije	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Transferi drugim budžetskim jedinicama	40,3	42,2	41,5	37,8	42,4	49,5	60,0	48,3	362,1
Transferi sa JR (BD, kantoni, općine, fondovi, dir.za ceste)	165,4	134,4	119,1	153,2	184,6	144,8	197,2	187,9	1.286,5
Drugi rashodi	5,1	8,6	8,9	5,4	5,6	8,0	21,4	5,8	68,7
Neto izdaci za nefinancijsku imovinu	4,4	3,0	7,5	4,9	3,4	9,5	16,8	6,8	56,3
Izdaci za nefinancijsku imovinu	4,6	3,3	8,2	5,6	3,9	10,1	17,4	7,0	60,0
Primici od nefinancijske imovine	0,2	0,2	0,7	0,7	0,5	0,6	0,5	0,2	3,8
Bruto/Neto operativni bilans (prihodi minus tekući rashodi)	27,1	-15,5	43,3	78,4	98,9	91,4	35,5	8,3	367,4
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (uk. prihodi minus uk. rashodi)	22,8	-18,5	35,9	73,5	95,4	81,9	18,7	1,5	311,2
Neto financiranje = (Minus) Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-22,8	18,5	-35,9	-73,5	-95,4	-81,9	-18,7	-1,5	-311,2

Tabela 1